

Opis ścieżki opiniowania osób transpłciowych.

Centrum Seksuologii, Psychoterapii i Psychosomatyki w Sopocie

Opiniowanie transpłciowości trwa zazwyczaj około pół roku i rozłożone jest na kilka do kilkunastu sesji diagnostycznych z psychologiem-seksuologiem.

W tym czasie równolegle odbywają się spotkania z lekarzem psychiatrą. Cały proces kończy się zwykle wydaniem opinii psychologiczno-seksuologicznej, która jest ważnym i potrzebnym dokumentem dla osób decydujących się na tranzycję medyczną oraz prawną.

Jaki jest cel opinii:

Badanie psychoseksuologiczne, oparte o rozmowę z osobą badaną oraz analizę wyników testów psychologicznych, ma przede wszystkim na celu:

- rozpoznanie bądź wykluczenie dysforii płciowej,
- rozpoznanie bądź wykluczenie innych jednostek klinicznych, w tym zaburzeń osobowości i zaburzeń poznawczych, mających ewentualny wpływ na zdolność/brak zdolności wyrażenia świadomej zgody i (lub) zrozumienia przebiegu tranzycji,
- psychoedukację na temat poszczególnych etapów procesu uzgodnienia płci,
- wsparcie wobec trudności pojawiających się podczas procesu tranzycji, związanych ze zdrowiem, zdrowiem seksualnym, funkcjonowaniem intrapsychnicznym, interpersonalnym czy zawodowym.

Pierwsza konsultacja - Twoja decyzja o wizycie

Podczas konsultacji wstępnej staramy się rozpoznać wspólnie z osobą zainteresowaną, biorąc pod uwagę jej stan zdrowia, aktualną sytuację życiową oraz potrzeby, czy jest to dobry moment do rozpoczęcia procesu opiniowania oraz czy jest on zgodny z jej potrzebami.

Jest to spotkanie o charakterze informacyjno-konsultacyjnym. To czas na zgłoszenie pytań, wątpliwości oraz potrzeb, a także zapoznanie się z naszym modelem opiniowania.

Spotkania z osobą opiniującą

Spotkania te prowadzone są przez psychologa-seksuologa w odstępach trzech/czterech tygodni. Podczas nich zgłębiany jest życiorys osoby, jej sytuacja życiowa, relacje z innymi, historia leczenia, obecne trudności, a także prowadzone są rozmowy pogłębiające rozumienie zgłaszanych kwestii związanych z tożsamością płciową osoby oraz jej przeżywaniem transpłciowości.

Poza wywiadem, osoba opiniująca korzysta z testów psychologicznych, które wspierają budowanie pełnego obrazu psychologicznego osoby w procesie opiniowania.

W trakcie spotkań bardzo ważnym momentem jest czas poświęcony na kompleksową psychoedukację w obszarze tranzycji. Omawiane są jej pozytywne skutki, jak również zagrożenia. Osoba pacjencka może skorzystać równolegle z profesjonalnej porady lekarskiej: ginekologicznej lub urologicznej u specjalistów w Centrum. Posiadamy również ofertę wsparcia dla bliskich osoby, będącej w procesie opiniowania oraz rozpoczynającej proces tranzycji.

Otwartość i szczerść w kontakcie z seksuologiem są bardzo ważne. Uznajemy, że żadna współwystępująca jednostka kliniczna z definicji nie wyklucza ani postawienia rozpoznania dysforii płciowej, ani rozpoczęcia procedury uzgodnienia płci. Postawienie rozpoznania choroby/zaburzenia współwystępującego może wpłynąć na czas trwania procesu opiniowania i (lub) czas trwania procesu tranzycji.

Opinia psychiatryczna

Opinię psychiatryczną wystawia lekarz ze specjalizacją psychiatryczną po dwóch spotkaniach, które mogą odbywać się równolegle do spotkań z osobą opiniującą. Taka opinia to dokument o braku przeciwwskazań do podjęcia tranzycji.

Opinia seksuologiczna

Czas przygotowania takiego dokumentu to zazwyczaj dwa tygodnie. Jest to dokument, który osoba pacjencka może przedłożyć właściwemu lekarzowi w celu rozpoczęcia tranzycji hormonalnej lub innych zabiegów medycznych. Opinia ta jest również ważnym zaświadczeniem dla sądu w procesie prawnego uzgadniania płci.

Co dalej?

Pisemna opinia, poza odpowiedziami na pytania diagnostyczne i rekomendacją w zakresie dalszego leczenia (hormonoterapia, zabiegi chirurgiczne), zawiera także zalecenia w zakresie ewentualnej pracy psychologicznej w okresie tranzycji.

Takie zalecenie, jeśli jest formułowane, ma na celu wskazanie osobie opiniowanej krytycznych obszarów w jej funkcjonowaniu, które mogą wpływać na obniżanie jej zdolności do radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z procesem tranzycji. Niektóre osoby, słysząc o zaleceniu psychoterapii martwią się, że wyklucza to hormonoterapię albo że ich transpłciowość jest poddawana w wątpliwość. Nic bardziej błędnego.

Zaznaczmy, że w takich sytuacjach psychoterapia czy terapia seksuologiczna nie ma na celu zmiany tożsamości płciowej danej osoby; zamiast tego może jej pomóc w eksploracji problemów związanych z płcią i znalezieniu sposobów na redukcję objawów dysforii płciowej, jeśli jest obecna, docelowo zwiększając prawdopodobieństwo osiągnięcia szczęśliwego życia.

Głównym celem psychoterapii jest udzielenie pomocy osobom transpłciowym i różnorodnym płciowo w osiągnięciu długoterminowego komfortu związanego z ekspresją ich tożsamości płciowej, oraz wsparcie w osiągnięciu dobrostanu związanego z relacjami, edukacją i rozwojem zawodowym.